

AE-11020

Seat No. _____

Third Year B. A. (Non CBCS) Examination

February – 2016

Sanskrit : Paper - IX

(दर्शन – Philosophy) (New Course)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 100

સૂચન/Instructions :

(૧) બધા પ્રશ્નોના જવાબો મુખ્ય ઉત્તરવહીમાં જ આપવાના રહેશે.

(1) Write answer of all questions in main answer sheet.

(૨) જમણી બાજુના અંક ગુણ દર્શાવે છે.

(2) Figures to the right indicate marks.

૧ ‘દર્શન’નો અર્થ આપી ભારતીય દર્શનની વિશેષતાઓ જણાવો. ૨૦

1 Discuss the distinct characteristics of Indian Philosophy 20
giving the meaning of ‘दर्शन’.

અથવા/OR

૧ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે ઉપર નોંધ લખો : ૨૦

1 Write notes on any two of the following : 20

(૧) જૈનદર્શન

(૨) વૈશેષિક દર્શન

(૩) સાંખ્યદર્શન

(૪) વેદાન્તદર્શન

૨ (અ) ‘પ્રસ્થાનત્રયી’નો અર્થ આપી બ્રહ્મસૂત્ર વિશે ચર્ચા કરો. ૮

2 (a) Give the meaning of ‘પ્રસ્થાનત્રયી’ and discuss about 8
‘ब्रह्मसूत्र’.

અથવા/OR

૨ (અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પર ટૂંકનોંધ લખો : ૮

2 (a) Write short notes on any two of the following : 8

(૧) ईशावास्योपनिषद्

(૨) ગીતાનું તત્ત્વજ્ઞાન -

(2) Philosophy of Gita

(૩) प्रधानउपनिषद्ग्रन्थाः

(૪) श्रीमद् भगवद्गीतायां अवतारवाद

- ૨ (બ) નીચેનામાંથી ગમે તે ચાર શ્લોકોની પૂર્તિ કરો : ૧૨
- 2 (b) Complete any four of the following verses : 12
- (૧) કર્મણ્યેવાધિકારસ્તે સ્વકર્મણિ ॥
- (૨) યદા સંહરતે પ્રતિષ્ઠિતા ॥
- (૩) ન જાયતે હન્યમાને શરીરે ॥
- (૪) મમૈવાંશો કર્ષતિ ॥
- (૫) અહં વૈશ્વાનરૌ ચતુર્વિધમ્ ॥
- (૬) પ્રજહાતિ યદા સ્થિતપ્રજ્ઞસ્તદોચ્યતે ॥
- (૭) યા નિશા પશ્યતો મુનેઃ ॥
- (૮) ઋર્ધ્વમૂલમ્ સ વેદવિત્ ॥
- ૩ નીચેનામાંથી કોઈપણ ચાર શ્લોકોનું વિવરણ સાથે ભાષાંતર કરો : ૨૦
- 3 Translate and Explain any four of the following verses : 20
- (૧) યદા યદા હિ ધર્મસ્ય ગ્લાનિર્ભવતિ ભારત ।
અભ્યુત્થાનમધર્મસ્ય તદાત્માનં સૃજામ્યહમ્ ॥ (૪/૦૭)
- (૨) માત્રાસ્પર્શાસ્તુ કૌન્તેય શીતોષ્ણસુખદુઃખદાઃ ।
આગમપાયિનોઽનિત્યાસ્તાંસ્તિતિક્ષ ભારત ॥ (૨/૧૮)
- (૩) શ્રેયાન્સ્વધર્મો વિગુણઃ પરધર્માસ્ત્વનુષ્ઠિતાત્ ।
સ્વધર્મે નિધનં શ્રેયઃ પરધર્મો ભયાવહઃ ॥ (૩/૩૫)
- (૪) યજ્ઞશિષ્ટાશિનઃ સન્તો મુચ્યન્તે સર્વ કિલ્બિષૈઃ ।
ભુજ્જતે તે ત્વઘં પાપા, યે પચન્ત્યાત્મકારણાત્ (૩/૧૩)
- (૫) ચતુર્વિધા ભજન્તે માં જનાઃ સુકૃતિનોઽર્જુન ।
આર્તો જિજ્ઞાસુરર્થાર્થી જ્ઞાની ચ ભરતર્ષભ ॥ (૭/૧૬)
- (૬) પત્રં પુષ્પં ફલં તોયં યો મે ભક્ત્યા પ્રયચ્છતિ ।
તદહં ભક્ત્યુપહૃતમશ્રામિ પ્રયતાત્મનઃ ॥ (૯/૨૬)
- (૭) ન તુ માં શક્યસે દૃષ્ટમનેનૈવ સ્વચક્ષુષા ।
દિવ્યં દદામિ તે ચક્ષુઃ પશ્ય મે યોગમેશ્વરમ્ ॥ (૧૧/૮)
- (૮) દૈવી સંપદ્વિમોક્ષાય નિબંધાયાસુરી મતા ।
મા શુચઃ સંપદં દૈવીમભિજાતોઽપિ પાણ્ડવઃ ॥ (૧૬/૫)

૪ સાંખ્યયોગ (અધ્યાય-૨) અથવા વિશ્વરૂપદર્શનયોગ (અધ્યાય-૧૧)નો સાર આપી ૨૦
તેનું મહત્વ સમજાવો.

4 Summarise the સાંખ્યયોગ: (અધ્યાય-૩) OR વિશ્વરૂપદર્શનયોગ: 20
(અધ્યાય-૧૧) and explain its importance.

અથવા/OR

૪ ગીતા જીવન જીવવાની કલા શીખવે છે - આ વિધાનની ચર્ચા કરો. ૨૦

4 The Geeta teaches the art of living life - Discuss 20
the statement elaborately.

૫ નીચેનામાંથી કોઈ પણ બે પર વિસ્તૃત નોંધ લખો : ૨૦

5 Write notes in detail on any two of the following : 20

(૧) લોકસંગ્રહ:

(૨) શુક્લકૃષ્ણગીતા

(૩) કર્મ-અકર્મ-વિકર્મ

(૪) અશ્વત્થવૃક્ષ